

Tradus și revizuit de IER (<http://ier.gov.ro/>)

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

HOTĂRÂREA PAPALEA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cerarea nr. 20886/21)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

16 aprilie 2024

Prezența hotărâre este definitivă. Poate suferi modificări de formă.

HOTĂRÂREA PAPALEA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

**În cauza Papalea împotriva României,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra) reunită într-o
cameră compusă din:**

Faris Vehabović, președinte,

Anja Seibert-Fohr,

Sebastian Rădulețu, judecători,

și Simeon Petrovski, grefier adjunct de secție,

Având în vedere cererea nr. 20886/21, îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Costică Papalea („reclamantul”), născut în 1955 și domiciliat în Brașov, a sesizat Curtea la 16 aprilie 2021, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”),

având în vedere decizia de a aduce la cunoștința guvernului român („Guvernul”), reprezentat de agentul guvernamental, doamna O.F. Ezer, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, capătul de cerere privind dreptul reclamantului la respectarea vieții private și a corespondenței și de a declara cererea inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere,

având în vedere observațiile părților,

având în vedere decizia prin care Curtea a respins excepția Guvernului privind examinarea cererii de către un comitet,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 26 martie 2024,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

OBIECTUL CAUZEI

1. Cererea se referă la pretinsa neprotejare, de către autoritățile naționale, a dreptului reclamantului la respectarea vieții private și a corespondenței sale ca urmare a unei intruziuni din partea angajatorului său, o societate comercială cu răspundere limitată, reclamantul fiind, de asemenea, unul dintre cei doi asociați fondatori și angajat ca administrator al societății.

2. Contractul de muncă al reclamantului a fost suspendat în urma unei condamnări pentru spălarea banilor, în temeiul art. 29 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 656/2002. În cadrul procedurii pe care persoana în cauză o inițiasă pentru a contesta suspendarea, angajatorul a prezentat copii ale anumitor mesaje pe care reclamantul le schimbase cu mai multe femei pe un site de întâlniri. Tribunalul Brașov a eliminat documentele respective din dosarul cauzei, invocând faptul că au fost depuse tardiv, și nu a făcut nicio mențiune cu privire la ele în hotărâre. Instanța s-a pronunțat în favoarea reclamantului și a dispus reintegrarea sa în funcția deținută.

3. La 5 august 2019, reclamantul a formulat o plângere penală împotriva asociatului său, D., și a avocatului acestuia, reclamând, printre altele, încălcarea dreptului la respectarea corespondenței sale din data de 12 iunie 2019, infracțiune prevăzută la art. 302 C. pen. Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Brașov a deschis o anchetă în cauză.

HOTĂRÂREA PAPALEA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

4. Prin decizia din 12 octombrie 2020, comunicată avocatului reclamantului la 19 noiembrie 2020, Curtea de Apel Brașov a respins contestația formulată de acesta împotriva ordonanței parchetului de clasare a cauzei. Curtea de apel a considerat, în mod similar parchetului, că D. accesase în mod legal mesajele în cauză, utilizând conturile de e-mail și numerele de telefon ale societății comerciale al cărei administrator era, că avusese un interes în utilizarea acestor mesaje în cadrul unei proceduri judiciare și că divulgarea conținutului lor fusese limitată la părțile la procedură.

5. În special, curtea de apel a indicat în hotărâre:

„Corect s-a reținut că accesarea corespondenței de pe o adresă de e-mail a societății angajațoare, adresă ce putea fi accesată de pe un număr de telefon alocat societății de către furnizorul de telefonia mobilă, nu poate fi considerată corespondență personală dacă cel care deschide corespondența are dreptul, în virtutea atribuțiilor deținute legal, să acceseze acea corespondență. Împrejurarea că, verificându-se corespondența oficială, au fost descoperite și convorbiri particulare purtate pe o rețea de socializare prin intermediul acesteia, nu presupune că s-a accesat un cont fără drept.

[...] [D.] a indicat motivația [...], care nu s-a realizat cu intenția de a releva elemente din viața privată [a reclamantului], ci doar pe acelea despre care a considerat că ar fi utile soluționării dosarului civil [...], unde a dorit să prezinte activitățile [reclamantului] care l-au determinat să acționeze prin suspendarea din funcție.”

6. Referindu-se la procedura penală menționată, reclamantul a invocat o încălcare a dreptului la respectarea vieții private și a corespondenței sale și s-a plâns, în special, că parchetul și curtea de apel nu au examinat și sancționat în mod corespunzător comportamentul lui D.

MOTIVAREA CURȚII

CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 8 DIN CONVENȚIE

7. Curtea reține că prezenta cauză vizează mesajele electronice pe care reclamantul le-a schimbat cu persoane cu care a corespondat pe un site de întâlniri ocazionale, trimise de pe un cont de e-mail aparținând angajatorului. Acestea erau mesajc personale cu privire la care orice persoană se putea aștepta în mod legitim să nu fie divulgata fără consimțământul său și a căror divulgare ar putea da naștere unui sentiment foarte puternic de intruziune în „viața privată” [a se compara cu *Bărbulescu împotriva României* (MC), nr. 61496/08, pct. 71-81, 5 septembrie 2017]. Din dosarul cauzei nu reiese că reclamantului i s-a interzis să utilizeze adresa de e-mail în scopuri private. În plus, Curtea subliniază că, în formularea art. 8 din Convenție, cuvântul „corespondență” nu este însoțit de niciun adjecțiv, spre deosebire de cuvântul „viață”, și că noțiunea de „corespondență” se aplică trimiterii și primirii de mesaje, chiar și de pe computerul angajatorului. Curtea concluzionează că

HOTĂRÂREA PAPALEA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

mesajele în discuție în prezenta cauză intră în domeniul de aplicare al acestei dispoziții (*Bărbulescu*, citat anterior, pct. 72-74).

8. Constatând că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat și că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate în sensul art. 35 din Convenție, Curtea îl declară admisibil.

9. Principiile generale privind dreptul la respectarea vieții private și a corespondenței garantat de art. 8 din Convenție, în special cele referitoare la luarea de măsuri care să asigure respectarea vieții private chiar și în relațiile dintre persoane, au fost rezumate în cauzele *Söderman împotriva Suediei* (MC) (nr. 5786/08, pct. 78, CEDO 2013) și *M.P. împotriva Portugaliei* (nr. 27516/14, pct. 39-42, 7 septembrie 2021).

10. Având în vedere că prezenta cauză vizează ingerința în viața privată și corespondența reclamantului, nu de către stat, ci de către o persoană particulară, Curtea consideră că este oportun să examineze capetele de cerere ale reclamantului din punctul de vedere al obligațiilor pozitive ale statului în temeiul art. 8 din Convenție. Curtea consideră că speța privește, în primul rând, clarificarea aspectelor dacă cadrul juridic existent i-a permis reclamantului să își exercite dreptul la respectarea vieții private și a corespondenței sale și, în al doilea rând, dacă instanțele sesizate au echilibrat în mod corespunzător interesele respective (*M.P. împotriva Portugaliei*, citată anterior, pct. 40-42 și 44).

11. În această privință, Curtea amintește, în special, că, în ceea ce privește acțiunile mai puțin grave între persoane, care pot aduce atingere integrității morale, obligația statului prevăzută la art. 8 de a institui și de a aplica, în practică, un cadru juridic adecvat care să ofere protecție nu presupune întotdeauna adoptarea unor dispoziții de drept penal care să vizeze diversele acțiuni care s-ar putea afla în discuție. Cadrul juridic poate include, de asemenea, căi de atac în materie civilă care ar putea oferi o protecție suficientă [*Söderman*, citată anterior, pct. 85, *Tolić împotriva Croașiei* (dec.), nr. 13482/15, pct. 94 și 99, 4 iunie 2019].

12. În speță, Curtea observă că, astfel cum subliniază Guvernul, accesul la conținutul scrisorilor sau al telecomunicațiilor fără consimțământul persoanelor între care se trimit corespondența și divulgarea conținutului astfel obținut sunt sancționate penal. Curtea constată că, în urma plângerii penale formulate de reclamant pentru încălcarea dreptului la respectarea corespondenței sale, parchetul a deschis o anchetă (*supra*, pct. 3).

13. În ceea ce privește accesul la mesajele electronice ale reclamantului, Curtea observă că, în hotărârea din 12 octombrie 2020, Curtea de Apel Brașov a statuat, în mod similar parchetului, că accesul la corespondența de pe un cont de e-mail aparținând angajatorului, care putea fi accesat de pe un număr de telefon aparținând societății, „nu [putea] fi considerat [acces la] corespondență personală”. În această privință, curtea de apel a arătat că, atunci când a citit corespondența oficială, angajatorul a descoperit discuțiile private ale reclamantului prin intermediul unei rețele de socializare, iar acest

HOTĂRÂREA PAPALEA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

lucru nu a reprezentat un acces ilegal la conținutul corespondenței (*supra*, pct. 5).

14. Curtea constată că curtea de apel a apreciat în mod eronat că corespondența reclamantului nu se încadrează în domeniul de protecție descris la art. 8 din Convenție (*supra*, pct. 7; *Libert împotriva Franței*, nr. 588/13, pct. 23-25, 22 februarie 2018, a se compara cu *Bărbulescu*, citată anterior, pct. 131, unde instanțele naționale au identificat în mod corect interesele în discuție, cu trimitere explicită la dreptul reclamantului la respectarea vieții sale private, precum și la principiile juridice aplicabile). Prin urmare, spre deosebire de situația reînținută în cauza *M.P. împotriva Portugaliei* (citată anterior, pct. 47), concluzia la care au ajuns instanțele naționale pare a fi, în opinia Curții, arbitrară.

15. Având în vedere considerentele expuse *supra* la pct. 10-14 și fără a aduce atingere marjei largi de apreciere (*Bărbulescu*, citată anterior, pct. 119) care permite statului pârât să se limiteze la căile de atac în materie civilă, Curtea consideră că, prin constatarea faptului că respectiva corespondență a reclamantului nu se încadrează în sfera de protecție descrisă la art. 8 din Convenție, autoritățile naționale nu au procedat, astfel cum aveau obligația, la o examinare echilibrată a intereselor în discuție. Prin urmare, această concluzie nu implică faptul că autoritățile naționale ar fi trebuit să înceapă urmărirea penală a oricărei persoane.

Prin urmare, a fost încălcat art. 8 din Convenție.

CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENTIE

16. Reclamantul solicită 100 000 de euro (EUR) cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral pe care consideră că l-a suferit.

17. Guvernul consideră că o eventuală constatare a unei încălcări ar constitui o reparație adecvată.

18. Curtea consideră că o constatare a unei încălcări constituie o reparătie echitabilă suficientă pentru orice prejudiciu moral pe care reclamantul l-ar fi putut suferi.

HOTĂRÂREA PAPALEA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 8 din Convenție;
3. *Hotărăște* că o constatare a încălcării constituie în sine o reparație echitabilă suficientă pentru orice prejudiciu moral suferit de reclamant;
4. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 16 aprilie 2024,
în temeiul art. 77 § 2 și 3 din Regulament.

Simeon Petrovski
Grefier adjunct

Faris Vehabović
Președinte

